

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ 'Από τῆς 1 'Ιανουαρίου ἕ 1 'Ιουλίου 'Εσωτερικοῦ δρ. 6. — 'Εξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ «'Αναπλάσεως» καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐκτὸς Φλίσσα, 6, παρὰ τὴν 'Ιερὰν Σύνοδον.
---	---	--

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ κατεπεῖγον τῶν πρὸς ἀνθρώπων τοῦ κατωτέρου κλήρου μέ-
τρων — Αἱ 'Αρχαί, ἧτοι καὶ κύρια διδασκαλίαι, ἐφ' ὧν τὸ κανονικὸν
εἶκται τῆς 'Ορθοδόξου 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας στηρίζεται, ὑπὸ
Δημ. Ζωμπολίδου. — Πού μεταβαλλόμεν μετὰ θάνατον, ὑπὸ 'Αδα-
νισίου Δ. Πάλλη. — Καθ' ἡκοντα δικαιούσης ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, κατὰ
μετάφρασιν τοῦ Σεβ. 'Επισκόπου Κεφαλληνίας κ. Δαμασκηνοῦ
Πολυδώρου — Τὸ διήγημα τῆς «'Αναπλάσεως» ἡ Πράγματικὴ
Ζωή, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, ὑπὸ Κροιστάλλης Δασκα-
λοπούλου. — Ποικίλα.

ΤΟ ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΝΟΡΘΩΣΙΝ ΤΟΥ ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΜΕΤΡΩΝ

Τὸ νὰ ἀπέκτηται τις νὰ κάμῃ τὸ καλὸν εἶνε ἀρχὴ τις
τοῦ καλοῦ. 'Αλλὰ προκειμένου περὶ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ
κατωτέρου ἡμῶν κλήρου, τὸ νὰ σκεπτώμεθα περὶ αὐτῆς
ἀκόμη ἀποτελεῖ ἀμέλειαν καὶ ἀδράνειαν ἀμέτρως ὀλιθε-
ράν, ἥτις ἐν τῇ συνειδήσει πολλῶν κρίνεται ὡς ἐν τῶν
βαρυτάτων καὶ μᾶλλον ἀσυγγνώστων ἐγκλημάτων.

Ἐπίτηδες διακόπτομεν ἐπὶ τινας ἐβδομάδας τὴν κατὰ
τῶν ὀλιστικῶν δοξασιῶν ἀρθρογραφίαν μας, διὰ νὰ ἀσχo-
ληθῶμεν μετ' τὸ ζήτημα τῆς ἀνορθώσεως τοῦ κλήρου μας.
Διὰ νὰ εἰπωμεν δὲ καλῆτερον καὶ ἀκριβέστερον, τὸν κατὰ
τοῦ ὀλισμοῦ δημοσιογραφικὸν ἡμῶν ἀγῶνα συνεχίζομεν
καὶ ἐνισχύομεν, ὑψώνοντες φωνὴν ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων
ὑπὲρ μέτρων ἱκανῶν νὰ βελτιώσωσι τὴν κατάστασιν καὶ
τὸ ποῖόν τοῦ παρ' ἡμῖν ἱερατείου. Διότι, ὁσαυτὸτε καὶ
ἂν γραφῶσι κατὰ τῶν ὀλιστικῶν θεωριῶν, καὶ ὁσανδύποτε
περιφανῆς καὶ ἐπιστημονικῶς ἀναταμάχῃτος γείνη ὁ ἔλεγ-
χος αὐτῶν, ἡ ἀπιστία, τέκνον ὄχι μόνον τῆς πλάνης, ἀλλὰ
καὶ τῆς ἀμαρτίας, θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐπεκτείνεται καὶ
νὰ ὀριαμεύη, ἐφόσον δὲν ἐγκαθιδρύωμεν εἰς τὰς πόλεις,
τὰς νήσους καὶ τὰ χωρία ἡμῶν κλήρον δυνάμενον ὄχι

μόνον νὰ φωτίῃ τὰ πνεύματα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγιάζῃ τὰς
καρδίας.

Τὸ παρόν μου ἄρθρον γράφω ἐν 'Αγυαῖ, ὅπου μ' ἐξα-
πέστειλεν ὁ Σύλλογος τῆς «'Αναπλάσεως» πρὸς διδασκα-
λίαν τοῦ θείου λόγου, τῇ εὐσεβεὶ παρακλήσει τοῦ προέ-
δρου τῆς Κοινότητος 'Αγυαῖ καὶ τῶν συμβούλων αὐτῆς.
Τελουμένης αὐτοῦθι θρησκευτικῆς καὶ ἐμπορικῆς πανηγύ-
ρεως, ὁμιλῶ καθ' ἐκάστην ἐσπέραν ἐνώπιον πολυαριθμοῦ
ἀκροατηρίου, κατεχομένου, ὡς καταδήλως ἐμφαίνεται, ὑπὸ
ζωηροτάτης θρησκευτικῆς δέψης. Τὸ γεγονός τοῦτο μοι
ἐμποιεῖ χαρὰν καὶ εὐφροσύνην ἐνισχύουσιν τὰς περὶ τῆς
πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωτικότητος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ
πεποιθήσεις μου καὶ ἀφαιροῦσαν ἀπ' ἐμοῦ πᾶν αἰσθημα
καμάτου· ἀλλὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ ἐκ τῶν παραθύρων τοῦ
οἴκου, ἐν ᾧ φιλοξενούμαι, παρατηρῶ τὰς μαρμαρυγὰς τῶν
ἀστρων, δὲν ἐσχύω νὰ ἀποτρέψω ἀπὸ τῆς ψυχῆς μου βα-
θύτατον αἰσθημα μελαγχολίας καὶ ὀλίψεως, ἥτις κατα-
λῇγει εἰς δδύνην καίουσαν καὶ ἀνυπόφορον. Διτί ; Τὸ
ὅτι εἶμαι μακρὰν τοῦ Γραφείου μου δὲν με στενοχωρεῖ. Τὸ
ὅτι ἐπὶ ἱκανὰς ἐβδομάδας θὰ ἐρωτῶσι τὰ τέκνα μου τὴν
μητέρα των ποῦ εἶνε ὁ πατέρας, μοι φέρεται μὲν λύπην,
ἀλλὰ πρᾶνονμένην ὑπὸ τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ καθήκοντος
πρὸς τόσας ἀδελφῶν ψυχὰς· ποία ἔμεις παρηγορία καὶ
ποία ἀνακούφισις νὰ μοι δοθῇ, ὅταν ἐνώπιόν μου ἔχω ψη-
λαφητὰ καὶ ὀρήνους ἀξια δειγμάτων τῆς ποικίλης ἀθλιό-
τητος τοῦ κλήρου μας καὶ τῆς οἰατρᾶς ἐγκαταλείψεως,
εἰς ἣν εἶνε ἀφειμένα τὰ πνευματικὰ συμφέροντα τῶν λαϊ-
κῶν ἡμῶν πληθυσμῶν ;

Ὑπάρχουσιν ἐδῶ τώρα χωρικοί, οἱ ὅποιοι ἀναβάλ-
λουσιν ἐπίτηδες τὴν εἰς τὰ χωρία των μετάβασιν, διὰ νὰ
ἀκούσωσι τὸν θεῖον λόγον. Ποῖος ἡξεύρει, λέγουσιν,
ἕσπερον ἀπὸ πόσαν κειρὸν πάλιν θὰ μῖς παροισιᾶ-
σθῃ παρομοίᾳ εὐκαιρίᾳ ; Καὶ ἐν τῇ θέρμῃ τῆς ὀμιλίας
διακρίνω ὀφθαλμοὺς δακρύοντας, μαρτύριον ἀλγέθρητον τοῦ
ὅτι τὰ νάματα τοῦ θείου λόγου, πλουσίως ἀρδεύσαντα
τῶν καρδιῶν τὰ βόθρ, ἀνέρευσαν ὑπὸ μορφὴν δακρύων
καὶ μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν κατόπτρων τούτων τῆς ψυ-

χης. Ἀλλὰ πάντες οἱ τοῦ ἀπερχόμενου αἵματος, μεθυσμένοι, εἰς τὰς κόμπους καὶ τὰ χωρία των, θά ἀφελῶσι καὶ πάλιν ἄγροι χέρσοι καὶ ἀκαλλιεργήτοι. Διότι ποῖος θὰ κοπιᾷ δι' αὐτούς; Ποῖος θὰ τοὺς ἐπιμελήσῃ; Ποῖος κ' ἂν θὰ τοὺς συλλογισθῇ; Ὁ ἱεροκλῆς θὰ διέλθῃ ἵσως ὡς νεφύδιον μίαν φορὰν εἰς τὰ τρία ἔτη, ἂν ἐν τῇ μεταξὺ δὲν μετατέθῃ. Ὁ ἀρχιερεὺς, ἐκ τῶν ποικίλων αὐτοῦ καθηκόντων, παραμένει συνήθως ἐν τῇ ἐδρᾷ του, οὐδ' ἔχει ἢ ἀπλῆ διὰ μακροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἐμφάνισις του τὴν μαγικὴν δύναμιν νὰ ἐπιτελῇ, ὅτι εἰς μόνον τὴν τακτικὴν διδασκαλίαν ἀπόκειται. Ποῖος λοιπὸν θέλει φροντίσει διὰ τοὺς χωρικοὺς τούτους καὶ τοὺς ἄγροτας, ὅπως δεχθῶσιν εἰς τὰς ψυχὰς των τὸν σπέρμα τῆς θείας γνώσεως, τὸν μέλλοντα νὰ παραγάγῃ τὸν καρπὸν τῆς αἰωνίου ζωῆς; Κανείς, κανείς, κανείς! Εἷς καὶ μόνος θὰ ᾔδυνάτο, ὁ ἱερεὺς των. Ἀλλὰ τί νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος; Τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ἀγνοίας ὅμα, ἐλεεινῆς βιοπάλης ὅμαιον, παρέχεται ὡς σύννεφον ξηρόν, ἀποκρύπτων ἀπλῶς τὸν ἥλιον ἀπὸ τῶν ψυχῶν τῶν ἐνοριτῶν του, χωρὶς νὰ ἐκτινάξῃ ἐπ' αὐτὰς οὐδὲ μίαν σταγόνα ἀπὸ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς!

Γνωρίζω, ὅτι ἡ κοινωνία κρίνει δυσμενῶς τοὺς ἱερεῖς μας, βλέπουσα αὐτοὺς ἐρήμους ἀπὸ τὰ προσόντα τὰ στοιχειώδη καὶ ἀπαραίτητα πρὸς ἀνεκτὴν τινα τουλάχιστον ἐπιτέλεσιν τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς των. Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν ἀναγκάτω κατὰ τῆς ἀνεπαρκείας, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἀθλιότητος πλείστων ἱερῶν. Διότι ἡ ἀμαθεία των, ἡ ἑλλειψὶς μορφώσεως των τοὺς κάμνει νὰ φρονῶσι καλῇ τῇ πίστει, ὅτι δὲν τοὺς βαρύνουσιν ἄλλα καθήκοντα πλὴν τῶν ἱεροτελεστικῶν, ὅπως δὴ ποτε καὶ τούτων ἐπιτελούμενων.

Ἄλλ' ᾔδυνάτο, μελετῶντες μετὰ τὴν χειροτονίαν των, καὶ γνώσεις τινὰς νὰ ἀποκτήσωσι, καὶ καθαρωτέρων τινὰ συνεδρῶσιν νὰ λάβωσι περὶ τῆς ἀποστολῆς των.

Βεβαίως, εἰς ἰσχυροτέρας καὶ καταλληλοτέρας φύσεις δὲν εἶνε τοῦτο ἄδύνατον. Ἀλλὰ πόσοι, ὅχι μεταξὺ τῶν ἱερῶν, ἀλλ' ἐν γένει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, εἶνε οἱ δυνάμενοι νὰ αὐτοκαταρτισθῶσι; Πῶς δὲ νὰ ἐπιδοθῶσιν ὅπως δὴ ποτε εἰς πνευματικὰς μελέτας καὶ ἐνασχολήσεις ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι δὲν ἐγνώρισαν προηγουμένως τὰς πνευματικὰς γλυκύτητας; Ἐνεκα δὲ τῆς πληθώρας των διακινδυνεύουσι νὰ ἀσφαλίσωσιν εἰς τὰς οἰκογενεῖας των καὶ αὐτὴν τὸν ἐπιστάσιον;

Κατὰ τὴν περιουσίαν μας ἐγνωρίσαμεν ἐνορίας ἀποτελούμενας ἐκ πεντηκόντα μόνον οἰκογενειῶν, εὐρομέναι δὲ καὶ μίαν ἀπαρτιζομένην ἀπὸ 27! Λάθετε τώρα ὑπ' ὅψιν σας, ὅτι πολλαχοῦ μέγα μέρος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀφ' ἐνὸς διὰ τὴν θρησκευτικὴν ἐγκατάλειψιν του, ἀφ' ἑτέρου διὰ τὸ μὴ εἶχειν ὑπόληψιν πρὸς τὸν ἱερεῖα του, δὲν φοιτᾷ τακτικῶς εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς συναῖξεις, καὶ δύναντο νὰ ἐννοήσῃτε πῶς ὁ ἐλληνικὸς κλήρος ἀναγκάζεται, χάριν τῆς συντηρήσεώς του, νὰ κατανατῇ ἐπαίτης, ἢ καὶ νὰ διαπληκτίζεται, πρὸς θλιβερώτερον κατὰ πτωσιν

τοῦ γοήτρου των καὶ νέαν ἐπιδείνωσιν καὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ ὁσέως καὶ τῆς τοῦ ποιμνίου του. Τί λοιπὸν νὰ ἐπιτελῇ κλήρος τοιοῦτος, ποῖος δὲ εὐθύναι νὰ ζητήσῃτε περὶ αὐτοῦ;

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ὁ ἔνοχος;

Τινὲς τὸν εὐρίσκουσιν εἰς τὴν ἀθλιότητα τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Τί εἶνε, λέγουσιν, ἡ ῥεὺς; Σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὁστοῦν ἐκ τῶ ὁστέων του. Θέλει λοιπὸν ὁ ἐλληνικὸς λαὸς κλῆρον καλῆτερον; Τὸ μέσον εἶνε πρόχειρον. Ἄς φροντίσῃ νὰ γένῃ καλῆτερος καὶ ὁ ἴδιος.

Ἡ σκέψις αὕτη εἶνε ἀπλῶς ἀληθοφανής. Διότι ὁ λαὸς δὲν εἶνε δόκλος σαπρὸς καὶ ἀθλιός ἐξ ἀπόψεως θρησκευτικῆς. Ἔχει τὰ εὐσεβῆ στοιχεῖά του, ἔχει καὶ τὰ εὐσεβῆ καὶ ἀδιάφορα. Καὶ ἐντεῦθεν πρέπει νὰ ἐρμηθῇ μὲν, ὅπως ἀνεύρωμεν τὸν ἔνοχον. Ποῖος εἶνε οὗτος; Ἡ γεγονότα τὸ φωνάζουν. Ἐνοχοὶ εἶνε ὅσοι ἐκ τῶν ἀρχιερέων στρατολογουσι τὸ ὕλικόν των ἱερῶν κατὰ προτίμησιν ἢ τοῦ χειροτέρου μέρους τῶν λαϊκῶν πληθυσμῶν, καθὼς καὶ οἱ κυβερνήται ἡμῶν, οἵτινες, ἐνῶ πάντα τὰ ἄλλα κρῖναι ἐμερίμνησαν νόμοθετικῶς περὶ βελτιώσεως τοῦ κλήρου των αὐτοὶ μόνον, οἱ ἴδιοι μας, ἀφίησιν ἀνεμνήστον τὴν πρὸς τὰς οἰασθήποτε χειροτονίας αὐθαιρέσιαν, καὶ ἐκμεταλλίζονται μάλιστα τὴν ἀσθένειάν τινων ἀρχιερέων πρὸς ὑπερβολικώτερον ἀξίωσιν τῶν ὑπερκαθάρτων καὶ ἀναξίων ἱερῶν. Θὰ εἴπητε, ὅτι τὰ καλῆτερα στοιχεῖα ἀποφεύγουσι νὰ ἐρμηθῶσι; Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ ἀποφεύγωσιν, ὅταν καλῶνται νὰ ἐπαυξήσωσι τὰς τάξεις συναδέλφων διεξαγόντων οὐκ τρόπατον περὶ ἄρτου ἁγίου, τῶν ὁποίων δὲ πολλοὶ χειροτονοῦνται μετ' ἀπιστεῦτος ἐλαφρότητος καὶ βίας; Ὑσάτως ἀκόμη ἀρχιερεῖς τις ἐχειροτόνησαν εἰς ἱερὴ ἀγράμματον σχεδὸν ἀνθρώπων, τοῦ ὁποῦ τοῦ μικρότερου ἐλάττωμα ἦτο, ὅτι, μεθῶν, ἐξηπλῶνετο φαρδύς πλάτη εἰς τὴν ποστυχοῦσαν ἀκρὰν δρόμου, ὅπου καὶ ἀπεκαμάτο. Τί λοιπὸν περιμένετε ἀπὸ καθεστῶς διαιωνίζον τοὺς αὐτὰς ἐγκληματικότητας; Πταίει ἐδῶ ὁ λαός; Τὸ μόνον πταίσμα του εἶνε, ὅτι δὲν κατέχει τὴν ἡθικὴν ἐκείνην ἰσχὺν καὶ ἀνάπτυξιν, ἥτις θὰ τὸν ἐκάμνε νὰ ζητήσῃ ἀντὶ δότως ἀπὸ τῆς ἱερᾶς Σύνοδου τὸ νὰ ἐξαποστείλῃ τὸν δρόμον ἐπὶ τὴν ἐπίσκοπον εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ μοναστερίου. Ἐπεὶ πλέον ἐὰν ὁ ἐπίσκοπος προέβαλλε πρὸς δικαιολογίαν του, ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθεὶς ἦτο πολὺ φρόνιμος ἄνθρωπος, ἀφοῦ ἐλάμβανε τὴν πρόνοιαν νὰ ἐξαπλωθῇ διὰ τὸ ἀσφαλέστερον εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ δρόμου, καὶ ὅχι εἰς τὸ μέσον.

Τῆς Ἀγίας οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι, διασώζοντες ἀνασφάλαν καὶ ἀκροὺς εὐγνώμονα τὴν ἐνδύμνησιν τῶν πρὸς αὐτοὺς λαμπρῶν ὁμιλιῶν τοῦ πανοσιολογιώτατου ἀρχιεπισκόπου δρόμου κ. Παναρέτου Δουληγέρη, καὶ μὴ ἔχοντες λόγον ἱκανὸν νὰ διαρμηνεύσωσι τὸν θαυμασμὸν των διὰ τὴν ἐπὶ μόνιμότητα, τὴν θερμότητα, τὴν πρακτικότητα αὐτοῦ καὶ τὴν ψυχικὴν ἰσχὺν καὶ τὸν ζῆλον, ἐκφράζονται καὶ πρὸς τὸν Σύλλογον τῆς Ἀναπλάσεως των τὴν ἐγγνωμοσύνην

των διὰ τὴν ἐμὴν πρὸς αὐτοὺς ἀποστολήν. Ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀγίας οἱ κάτοικοι, καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσιν ἀνάγκην τακτικῆς διδασκαλίας, ἥτις μόνον διὰ ἱερῶν καταλλήλων δύναται νὰ γείνη· πᾶσα δὲ ἀναβολὴ περὶ τὴν λήψιν τῶν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένων μέτρων, ἐπερχομένη τοῦ κόλου τῆς ἀπλῆς ἀμελείας, ἀποτελεῖ βαρύνουσαν ἀδίκημα κατὰ τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ τοῦ Κράτους, καὶ τῶν τῶν ψυχῶν, τῶν ἀπολλυμένων ἐν ἀμαθείᾳ καὶ ἀμαρτίᾳ, καὶ τῶν ἐποίων τὸ αἶμα θὰ ζητήσῃ ὁ Κύριος, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Παύλου, ἐκ τῆς χειρὸς τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν καὶ ποιμένων, ἐφθόνον αὐτοὶ συμπράττωσιν εἰς τοιαύτην κατὰ πτωσιν τοῦ κλήρου μας ἢ ἀνέχωνται αὐτὴν ἀνευ διαμαρτυρίας. Καὶ ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς ἐπονεϊδίστου ταύτης καταστάσεως, ἢ συνενόησι; ὡς οἷον τε πλείονων ἐπισκόπων πρὸς κοινὴν ἐνέργειαν ὑπὲρ ἀμειωτέρας τοῦ κλήρου ἡμῶν βελτιώσεως, πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ τὴν πρωτίστην αὐτῶν ἐνασχόλησιν.

ΑΙ ΑΡΧΑΙ

ἥτοι

ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ

ΕΝ' ΟΝ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΥΝΤΗΡΙΖΕΤΑΙ

(Συνέχεια τῶν ἐν ἀρ. 1180)

§ 65. Ἡ δυτικὴ ἑμὴς Ἐκκλησία δεικνύει ἀνένδοτος καὶ ἀπειστος εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ ἀρτεῖται τὴν ἰσότητα ταύτην καὶ τὰ κατ' ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς πρωτείας τῶν πέντε πρωτευόντων ἐπισκοπικῶν θρόνων, θέλει δὲ νὰ ἀρχῇ μόνη ἀπολύτως καὶ νὰ ἐπιτάσῃ ἀπεριόριστος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ δικαιοσύνῃ τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο μετέρχεται πᾶσαν μέθοδον σομοσιεῖας καὶ παρεξηγήσεως πρὸς μεταίαν στήριξιν τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτῆς· οὕτω, μεταξὺ τῶν ἄλλων παρερμηνεύει καὶ ἐφαρμόζει μεταφράζει λατινιστὶ τὸν γ' κανόνα τῆς Β' οἰκουμένης Συνόδου διὰ τῶν ἐξῆς. Constantinopolitanae civilialis episcopus habeat oportet primatus honorem post Romanum episcopum, propterea quod ab nona Roma (1). Τὸ πρωτότυπον ὅμως καίμενον λέγει τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον ἔχειν τὴν πρεσβεῖαν τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην. Ἡ ἐρὼθ' ἀρα μετάφρασις τῶν λέξεων ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς εἶναι· «habeat primatus honoris» καὶ οὐχὶ honorem primatus ἢ primatus honorem, ὅπερ πολὺ διάφορον τοῦ πρωτοτύπου ἐννοίαν παρέχει, καὶ ὅσον δύναται νὰ σημάνη ἀξίωμα πρωτείου ἀπεριόριστου (honor primatus), ὡς δι' ὅσον ζονται οἱ συγγραφεῖς τοῦ κανονικοῦ Δικαίου τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας (2), καὶ οὐχὶ πρωτεῖον τῆς τιμῆς (primatus

(1) Corporis juris canonici can. 3 Decret. XXII.

(2) Walter Enla ἀνωτ. 2 19 σμ. 14 καὶ πάντες οἱ λοιποί.

honoris), τούτῃ τῆς πρωτοκαθεδρίας καὶ τῶν ταύτη συνακολουθούντων τιμητικῶν προνομίων, ὡς διαλαμβάνει ὁ ἐναργὴς νοῦς τοῦ συνοδικοῦ κανόνος καὶ ἡ ἐκπεφρασμένη γνώμη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὁμοφώνως.

Κατὰ τὰ ἐξηκόμενα λοιπὸν ἡ διαφορὰ τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης τῆς ὁρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν τῆς δυτικῆς εἶναι μεγάλη καὶ ἀπροσέγγιστος, ὅσον μέγα καὶ ἀπέλαστον εἶναι τὸ χάσμα τῆς ἀπολύτου δεσποτικῆς μοναρχίας ἀπὸ τῆς ματρίας καὶ συνταγματικῆς κληθείσης τοιαύτης. Οὐδὲν ἦτον ὁ Ἐξαποστολεὺς τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, τὸν εἰπόντα εἰς τὴν Θεοτόκον· ὅτι οὐκ ἄδυνατῆσαι παρὰ τῇ Θεῷ πᾶν βῆμα (1). Αὐτὸς μόνος γινώσκει τίνι τρόπῳ καὶ πότε θὰ ἐλθῇ ἡ εὐλογητὴ καὶ χαρμόσυτος ἐκείνη ἡμέρα τῆς ὑπὸ πάντων τῶν εὐλαϊκῶν χριστιανῶν ποθυμμένης ἐνώσεως τῆς διεσχισμένης Ἐκκλησίας. Αὐτὸς μόνος ὄρωσιν τὸν χρόνον τοῦ θριάμβου τούτου τῆς μιᾶς καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ. Ἐλπίζεται δὲ ὅτι τὸ μέγα Πάσχα, ἥτοι ἡ ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν ἐν ἐνὶ σφύματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ σύγχρονος ἐξόμνησις τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ τῆς διὰ τοῦτου πνευματικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ πρώην καταπατηκῆτος ἀνθρωπίνου γένους θὰ ἐορτασθῇ μίαν ἡμέραν ὁμοῦ ἐν πλήρει πίστει, ἐλπίδι καὶ ἀγάπῃ ὑπὸ πάντων τῶν λατρευόντων τὸν ὑπερόμνητον Λόγον. «Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, λέγει ὁ ἔνθεος Εὐαγγελιστής, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἔθεα σάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός» πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας (2). Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ σύμπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, τῶν πιστευσάντων καὶ μὴ, θὰ στραφῇ πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει θὰ δεχθῇ τὴν ὑπὸ τοῦτου ἀποκαλυφθεῖσαν ὑπερφυὰ ἀλήθειαν. Ὁ δημιουργικὸς Λόγος ἐνηνθρώπησε καὶ ἐγένετο «τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων», ἵνα τοῦτους διαφωτίσῃ, ἀγνώσῃ καὶ ἀναγάγῃ πρὸς τὸν κοινὸν Πατέρα (α), οἱ ἄνθρωποι ὅμως δὲν κατενόησαν πάντες οὐδὲ ᾔσθάνθησαν ἔτι ἐντελῶς τὸ ἐπαυγάσαν αὐτοὺς φῶς. «Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω· εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον· ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνει Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν

(1) Λουκ. α'. 37.

(2) Ἰωάν. α'. 14.

(α) Εἰς τὴν κορυφαίαν γερμανικὴν φιλοσοφίαν, ὁ Φίχτης, ὁ ὕψιστος τοῦ καθαρῶ ἰδανισμοῦ ἀντιπρόσωπος, ἐρμηνεύων τὰ κύρια μέρη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, λέγει συν ταῖς ἄλλοις· «ἐν αὐτῷ (τῷ Λόγῳ), τῇ ἀμέσῳ θεῷ ὑπάρχει, ὑπῆρχεν ἡ ζωὴ ἡ βασιτεία αἰτίας πάσης ζωῆς, ὑπόστασιν ἐχούσης, ἀλλ' αἰώνως ἀπὸ τῶν ἐμμετῶν ἀποκεκρυμμένης ὑπάρξεως, καὶ ἡ ζωὴ αὕτη ἦτον ἐν τῷ ἀληθεῖ ἄνθρωπῳ φῶς, ἐπιστῆθις ἀνταύγει»· τὸ αἰώνιον δὲ τοῦτο ἀρχέγονον φῶς ἐλαμπεν αἰώνως ἐν τῇ σκοτίᾳ τῶν κατωτέρων καὶ ἀσφῶν τοῦ πνευματικοῦ βίου οὐσιῶν, ἐβάσταζε ταύτας, ἄφατον δὲ, καὶ ἐτήρει ἐν τῇ ὑπάρξει, τοῦ σκότους μὴ καταλαβόντος αὐτόν. (Johann Gottlieb Fichte, Die Religionslehre, Berlin 1828, σελ. 113 κ. ε.).

εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ» (1). Καὶ οἱ γινώσκοντες καὶ οἱ ἀγνοοῦντες αὐτόν, καὶ οἱ παραλαβόντες καὶ οἱ ἀθετήσαντες αὐτόν θὰ ἐνωθῶσι μίαν ἡμέραν ἐν μιᾷ παγκοσμίῳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς ἀγάπης· διότι ὁ ἰδρώσας τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην συνέστηεν ἐν αὐτῇ πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην ὡς δεσμόν ἀρρηκτον «ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (2). Τὴν ἀγάπην ταύτην δρῶντες κυρίως νὰ εὐσεβῶνται καὶ διὰ πραγμάτων νὰ δεικνύωσιν οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, πρὸς οὓς ἀμέσως οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεανθρώπου ἀπευθύνονται· «ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (3). Ὁφείλουσι νὰ ἐντρυφώσῃσι καὶ πραγματώσῃσι αὐτὴν αἱ γεγραμμέαι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας κορυφαίαι καὶ τὰς διαφορὰς πάσας ἀρεταίαι, νὰ συνδεθῶσιν ἐν ἀγάπῃ «ὕπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν» πρὸς ἡθικὴν τελειώσιν τῆς ἀνθρωπότητος. Τὴν εὐχὴν ταύτην καὶ τὸν πόθον τοῦτον ἐκφωνεῖ καθ' ἑκάστην ἡ ὁρθόδοξος ἀνατολικὴ Ἐκκλησία.

Ὅποσιν ἀληθῶς μεγαλοπρέπειαν καὶ σεβασμιότητα καὶ ἐπιβλητικότητα θὰ παρίστα συνέδριον, συζητούμενον ἐκ τῶν πέντε τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας πρώτων ἐπισκόπων ἢ πατριάρχων, παρακαλυπόμενον ἀλλήλοις κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς, ὡς διατάσσουσιν οἱ συνοδικοὶ κανόνες, καὶ ὁπόσον τὸ ἐκ τούτου κέρδος οὐ μόνον τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τῇ κόσμῳ σύμπαντι! Ὅποσα δὲ δεινὰ καὶ ὁποσαί πληγαὶ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἤθελον ἐκαστοτὲ θεραπευέσθαι τῇ ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ καὶ εὐκρινεῖ προθυμίᾳ τῶν πρώτων ὑπηρετῶν τοῦ Λόγου! Ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἦτον ἄλλοια.

(ἀκολουθεῖ)

Δημήτριος Ζωμπολίδης

ΠΟΥ ΜΕΤΑΒΑΙΝΟΜΕΝ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἐρχόμεθα εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ἀναπνέομεν, κινούμεθα, ἐργαζόμεθα, καὶ μετὰ τινὰ ἔτη, ὀλιγώτερα διὰ τοῦτον, περισσώτερα δι' ἑκείνον, ἀφίνομεν τοὺς συγγενεῖς μας, τοὺς οἰκείους μας, τοὺς διδασκάλους μας, τοὺς εὐεργέτας μας, τοὺς φίλους μας ὅλους, κατὰλείπομεν οἰκίας, ἀπολαύσεις, δόξας, τιμὰς, χλιδὴν πᾶσαν καὶ εὐμάθειαν, καὶ φεύγομεν· φεύγομεν διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθωμεν πλέον, διὰ νὰ μὴ μᾶς ἴδῃ πλέον κανεὶς· φεύγομεν καὶ ἀφίνομεν τόσας ἀναμνήσεις εἰς τοὺς γνωρίσαντας ἡμᾶς, τόσων πικρίαν, τόσων θλίψιν καὶ στεναγμοὺς τόσους.

Φεύγομεν· ἀλλὰ ποῦ μεταβαίνομεν;

Ἰδοὺ τὸ ἐρώτημα καὶ ἡ ἀπορία, τὴν ὁποίαν προβάλλουν ψυχαὶ ἀσθενεῖς κατὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐκρινῆ πρὸς

Χριστὸν ἀφοσίωσιν, πνεύματα κυμαινόμενα καὶ ταλαντούμενα ἐν μέσῳ πίστεως καὶ ἀπιστίας, παραδοχῆς τελείας ἢ δλοσχεροῦς τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν ἀπορρίψεως.

Ψυχὴ ἄνωγ ἀληθῶς εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύουσα καὶ εὐκρινῶς αὐτόν ἀγαπῶσα, οὐδέποτε ἀμφιβάλλει οὐδ' ἀπορεῖ περὶ τοῦ σπουδαιότητος ζητήματος τῆς μετὰ θάνατον τύχης τῆς. Καὶ διατὶ νὰ ἀμφιβάλλῃ; διατὶ νὰ ἀπορῇ; Ὁ Σωτὴρ εἶπε ἡ μὲν καὶ ἀπόλυτος ἀλήθεια· διὰ τοῦτο δὲ πᾶς λογικὸς καὶ σώφρων δὲν δύναται ἢ διολύχως νὰ παραδέχῃται τοὺς λόγους αὐτοῦ, χωρὶς οὐδὲν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν νὰ ἀμφιβάλλῃ;

Πάντες ἀπερχόμεθα ἐντεῦθεν· νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παῖδες καὶ κοράσια, πλούσιοι καὶ πένετοι, ἄρχοντες καὶ ἰδιῶται, εὐπαῖδευτοι καὶ ἀμαθεῖς, ἑυδαίμονες καὶ ἄδικοι, πάντες προσκαίρως ἐνταῦθα μένομεν, κατόπιν δὲ φεύγομεν· ἀλλὰ ποῦ πηγαίνομεν;

Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπαντᾷ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία οὕτως, ὥστε νὰ μὴ μένῃ εἰς τὴν διάνοιαν ἐκαστοῦ ἡμῶν οὐδὲ ἔχνος ἀμφιβολίας καὶ δισταγμοῦ.

Ἡ ὁρθόδοξος χριστιανικὴ θρησκεία διδάσκει, ὅτι, ἀπερχόμενοι τοῦ κόσμου τούτου, μεταβαίνομεν εἰς τόπους πνευματικῶς καὶ θείους, εἰς τόπους αὐλοῦ καὶ ἀράτου, ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ, εὐσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς, δίκαιοι καὶ ἄδικοι. Ἀλλ' οὕτε οἱ πρώτοι ἀπολαύουσιν εἰσὶν τελείως τῆς ἀνταμοιβῆς τῶν κόπων τῶν, οὕτε οἱ δεῦτερον λαμβάνουσι τὴν ἀμείψουσιν εἰς τὴν ἀθλίαν διαγωγὴν τῶν τιμωρίαν· εὐρίσκονται εἰς μεσάζουσάν τινα κατὰστασιν μέτρη τῆς μεγάλης ἡμέρας τῆς παγκοσμίου Κρίσεως.

Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ μὲν ἀγαθοὶ θὰ ἔχωσι χαρὰν καὶ γαλήνην, οἱ δὲ κακοὶ τύψιν συνειδήσεως καὶ πικρίαν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς τελείας ἀνταποδόσεως, ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἡ ἀκρα δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ θὰ θέσῃ ἕνα ἕκαστον εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν, οἱ μὲν εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι θὰ περιέλθωσιν εἰς ἀρρήτων χαρὰν καὶ μακαριότητα, οἱ δὲ ἀσεβεῖς καὶ φαῦλοι θὰ κατατρώχωνται ὑπὸ ἀφρητοῦ πικρίας καὶ δόδυνης. Ἡ κατὰστασις δὲ αὕτη θὰ ᾔνῃ αἰωνία, ἀτελεύτητος, ἀληθής.

×

Πόσον εὐχάριστος καὶ μακαρία θὰ ᾔνῃ ἡ κατὰστασις τῶν εὐσεβῶν εἰς τὰ ἀπέραντα τῆς αἰωνιότητος πεδία! Θὰ ᾔνῃ πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, οὐδεμία μέριμνα θὰ βασανίζῃ τὸν νοῦν τῶν, οὐδεμία στενοχωρία καὶ θλίψις θὰ τοὺς ἐνοχλῇ, οὐδεμία πικρία θὰ τοὺς πικραίνῃ! Δὲν θὰ ἔχωσιν ἀνάγκην οὕτε τροφῆς, οὕτε ἐνδυμάτων, οὕτε θνητῶν, οὕτε ἀναπαύσεως· ἀλλ' ἐντρυφῶμα τῶν καὶ ἀπόλαυσις θὰ ᾔνῃ ἡ θέα τοῦ παναγάθου Θεοῦ· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἐσπερμένος τῆς Παλαιστίνης Προφῆτης, φανταζόμενος τὴν μέλλουσαν δόξαν καὶ μακαριότητα τῶν εὐσεβῶν, ἐκκαταλύει ἀνακράζει: «Χορτασθήσονται ἐν τῇ ὀφθαλμῇ μου τὴν δόξαν Σου!»

Ἀλλ' ὅση εὐχάριστος καὶ ἐπιπόθητος θὰ ᾔνῃ ἡ τύχη τῶν ἀγαθῶν, τόση μάλλον δυσάρεστος, ὀχληρὰ, ἀποτρεπταία καὶ ἀφόρητος θὰ ᾔνῃ ἡ τύχη τῶν κακῶν. Ἡ συνή-

θησίς των αὐστηρά, σφοδρὰ καὶ ἀδυσώπητος, θὰ ἐξεγείρηται κατ' αὐτὸν μὲ πικροὺς ἐλέγχους καὶ ἐπιτιμήσεις ἀφ' ὧν. Τοῦ Θεοῦ τὸ πρόσωπον οὐδέποτε θὰ ἀξιώσῃ νὰ ἰδῶσιν, ἀλλ' ἐν διαρκείᾳ καὶ αἰωνίῳ σκότει θὰ εὐρίσκωνται, ἀπολαύοντες τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἐπὶ γῆς ἔργων τῶν.

Ἡμεῖς, ἂν θέλωμεν νὰ εὐρώμεν τὴν τύχην τῶν εὐσεβῶν, ἂν διακαιώμεθα ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ διερχώμεθα ἐν τῇ αἰωνιότητι ζῶντες ἄνευ πόνων, ἄνευ ὀλίψεως καὶ δόδυνης, ζῶντες ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἀνεκφράστῳ, δυνάμεθα νὰ τὸ κατορθώσωμεν, ὅταν καταβάλλωμεν, ἐφ' ὅσον ζῶμεν ἐνταῦθα, θέλησιν ἐπίμονον καὶ προθυμίαν ἀκαταγώνιστον.

Δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ἀπαιτοῦνται ἰσχυρὸς, ἰσχυρὸς πολλοὶ καὶ μόχθοι ὅχι ὀλίγοι, θὰ ἔλθουν στιγμαί, καὶ ὅς θὰ μᾶς κυκλώσῃ ἡ ἀπογοήτευσίς καὶ θὰ μᾶς καλύψῃ ἡ ἀπελπισία, ἀλλ' ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ταῦτα πάντα μὴδενίζονται καὶ φυγαδεύονται, χαρὰ δὲ καὶ γαλήνη πληροῖ τὴν ψυχὴν μας.

×

Ἡ ἐν τῇ μέλλοντι εὐχάριστος κατὰστασις ἐκπρᾶται ἐκ τῆς ἐν τῇ παρόντι εὐσεβοῦς ἡμῶν διαγωγῆς· ἡ εὐτυχία τοῦ μέλλοντος κεῖται ἐν τῇ παρόντι. Καὶ παρὼν ἄθεον, παρὼν ὑλόφρον καὶ ἀσεβές, οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι ὡς ἀμειστον ἐπακολούθημα θὰ ἔχῃ μέλλον πλήρες βασιλείας, ἀλγους, πικρίας καὶ δόδυνης.

Ἄς εἰμεθα λοιπὸν εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι, ὡς ἀκολουθεῖ· μὲν πιστῶς καὶ εὐκρινῶς τοὺς σωτήριους τοῦ Ἰησοῦ λόγους, ἵνα τύχωμεν τῆς τε παρούσης καὶ τῆς μελλούσης χαρᾶς καὶ εὐδαιμονίας. Ἡ πίστις μας πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὡς ᾔνῃ θερμὴ καὶ ἀδιάσειστος, καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἐλπίς μας διαρκὴς καὶ ἀδιάπτωτος.

Ἀγάπης πλήρης αὐτός, τοιοῦτους καὶ ἡμᾶς θέλει· μᾶς θέλει δηλ. φιλανθρωποῦς, εὐσπλαγχνικοῦς, ἐλεήμονας· μᾶς θέλει δίδοντας καὶ ὅχι ἀρπάζοντας, βοηθοῦντας καὶ ὅχι ἀδικοῦντας, ἐν πᾶσιν ἀληθεύοντας καὶ οὐδέποτε ψευδομένους.

Προσοχὴν μεγάλην ὡς δίδωμεν, μήπως τὸ δομητικὸν τοῦ κόσμου βεῖμα μᾶς παρασύρῃ εἰς τὴν ἀβυσσον τῆς καταστροφῆς, καταστροφῆς δὲ αἰωνίου. Ὁ κόσμος γέμει ματαιότητος πολλῆς, φιλαρεσκίας, ἐμπαθοῦς φιλοδοξίας, φιληδονίας, ἀκρασίας καὶ φαυλότητος. Ζῶν δὲ τις ἐν μέσῳ τῶν κακῶν αὐτῶν, κίνδυνον μέγαν διατρέχει, μήπως παρασυρθῇ καὶ ἀπορροφηθῇ ὑπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἀνάγκη προσοχῆς πλήρους καὶ ἐπίμονου, ἀνάγκη πρὸ παντός προσευχῆς θερμῆς πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα, ὅστις ἐνισχύει διὰ τῆς παντοδυναμίας του τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἀνδρίζει καὶ κραταίει.

×

Ἡ ἰδέα τῆς αἰωνιότητος, τῆς μελλούσης αἰωνίου ζωῆς πρέπει νὰ κατέχῃ τὸν νοῦν μας ὅλον καὶ νὰ κρατῇ τὸν σκεπῶν μας, ἵνα μένωμεν διαρκῶς ἐν τῇ κατὰ τὸ δυνατόν πιστῇ τῶν καθήκόντων μας ἐκπληρώσει.

Δυστυχῶς δὲν συμβαίνει τοῦτο εἰς τοὺς περισσότερους. Κατὰ πλάνην οἰκτρὰν καὶ ὀλεθρίαν, νομίζουν, ὅτι ἐπ' αὐτῇ

ρον θὰ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, φαντάζονται, ὅτι ἡ κατὰστασις τῶν ἡ παρούσα ἀμετάβλητος θὰ ᾔνῃ καὶ μόνιμος, καίτοι καθ' ἑκάστην βλέπουσιν ὁμοίους τῶν κατεργαζομένων εἰς τὸν τάφον.

Ἀλλ' οἱ ἀληθεῖς μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἔχοντες αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν καὶ τοὺς λόγους του τηροῦντες, οὐδέποτε λησμονοῦσι τὸ μέλλον, ἐν τῇ ἀναπολήσει δ' αὐτοῦ χαίρουσι καὶ ἀγαλλιάσιν, εὐτυχῇ δὲ καὶ εὐφρόσυνον θεωροῦσι τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν θὰ ἐγκαταλίπῃσι τὸ φθαρτὸν καὶ γήτιον σκῆνωμα, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὸν τόπον τῶν μακαρίων πνευμάτων.

Ἰδοὺ ἀνθρωποὶ ἀληθῶς εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι. Τὴν παρούσαν ζωὴν θεωροῦσι ζωὴν ὅχι ἀπολαύσεως καὶ τρυφῆς, χλιδῆς καὶ ἀναπαύσεως, ἀλλὰ στάδιον ἀγώνων καὶ ἰδρώτων, ἔχουσι δὲ πλήρη πεποίθησιν, ὅτι, ὅταν ἀπέλθωσιν ἐντεῦθεν, θὰ εὐτυχῶσιν αἰωνίως ἐν τῇ οὐρανῷ. Δὲν καταλαμβάνονται ὑπὸ δέους καὶ τρόμου, ἀναλογιζόμενοι τὸν θάνατον, ἀλλ' ἀποβλέπουσιν εἰς αὐτόν ὡς εἰς μέσον ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν δεινῶν τοῦ κόσμου καὶ μεταβάσεως εἰς ζωὴν καλλιτέραν καὶ θειαστέραν, ἄνευ πόνων, ἄνευ λύπης, ἄνευ στεναγμῶν.

Τοιοῦτοι καὶ ἡμεῖς ὡς εἰμεθα ἀγαπητοὶ ἀναγινώσκται. Ἡ παρούσα ζωὴ, καθὼς βλέπετε, πρόσκαιρος εἶναι καὶ προσωρινή· ἐν ᾧ σήμερον ὁμιλοῦμεν καὶ ἀναστρεφόμεθα μετὰ τῶν οἰκείων μας καὶ τῶν φίλων, αὐριοι κατατιθέμεθα ἐν τῇ τάφῳ ὑπὸ τοῦς θρήνους καὶ τοὺς δόδυμους αὐτῶν.

Ἡ πατὴρ μας ἡ μόνιμος καὶ διαρκὴς ἐδὼ δὲν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ οὐρανῷ, καθὼς λέγει καὶ ὁ τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος: «Ὁδὸν ἔχομεν μένουσαν πόλιν ᾧδε, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν». Ἡ μέλλουσα λοιπὸν αὕτη πόλις ὡς ᾔνῃ πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, καὶ χάριν αὐτῆς ὡς ἐργαζώμεθα ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ.

Τρισευδαίμονες οἱ ἀνθρωποὶ ἐκεῖνοι· οἵτινες, ἀπερχόμενοι ἐντεῦθεν, εἶναι ἀξιοὶ νὰ γέλωσι πολὺται τῆς αἰωνίου ἐν τῇ οὐρανῷ πατρίδος. **Ἀθανάσιος Δ. Παλλῆς**

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

(ἔκ τοῦ Γαλλικοῦ)

κατὰ μετάφρασιν τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Κεφαλληνίας

Κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ

Περὶ τῆς υπεργραφῆς τοῦ σέβαστι τῆς ζωῆς τῶν ἡμῶν ἡμῶν.

— Ἡ ἐκουσία ἀνθρωποκτονία εἶναι ἐγκλημα ἀντικείμενον εἰς εἰς πάντας τοὺς θεοὺς καὶ ἀνθρωπίνους νόμους. — Περὶ τῆς μονομαχίας. — Πόθεν αὕτη ἔχει τὴν ἀρχὴν αὐτή. — Τὴν ἐδικαιοσύνην αὐτὴν ἄλλοτε. — Διὰ τί εἶναι ἐγκληματικὴ ἐν τῇ σημερινῇ κατὰστασι τῆς κοινωνίας. — Περὶ τοῦ δικαίωματος, ὅπερ ἔχει ἡ κοινωνία νὰ ἐπιβάλῃ ποινὰς εἰς τοὺς ἐνόχους. — Βάσις τοῦ ποινικοῦ δικαίου. — Πῶς οἱ ποινικοὶ νόμοι ἐμειωμένον διὰ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ ζωὴ μου εἶναι ἀπαραβίαστος ἕνεκα τῶν καθήκοντων, τὰ ὅποια ἔχω νὰ ἐκπληρώσω, ἕνεκα τοῦ ἡθικοῦ

(1) Ἰωάν. α'. 9—12.

(2) Ἰωάν. ιγ'. 34. Πρὸς Κορινθ. ιγ'. 1, κ ε.

(3) Ἰωάν. ιγ'. 35.

νόμου, εις τὴν πλήρωσιν τοῦ ὁποίου ὀφείλει αὐτὴ εἰς ἐλαχίστου ν' ἀπειρωθῇ, εἶνε φανερόν, ἐπειδὴ οἱ ὅμοιοί μου ἔχουσι τὰ αὐτὰ καθήκοντα καὶ ὑπόκεινται εἰς τὸν αὐτὸν νόμον, ὅτι ἡ ζωὴ αὐτῶν δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἰσὰ τῆς ἰδικῆς μου, καὶ ὅτι τῇ ὀφείλῃ τὸν αὐτὸν σεβασμόν, ὃν ἀπαιτῶ δι' ἑμαυτόν. Ὁ φόνος ἢ ἡ ἐκουσία ἀνθρωποκτονία εἶνε οὐ μόνον ἐγκλημα, ἀλλ' εἶνε τὸ μέγιστον πάντων τῶν ἐγκλημάτων· διότι παραβιάζει διὰ μίαν πάντα τὰ δικαιώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ, κατὰ συνέπειαν, πάσας τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς. Ἀντίκειται εἰς τὴν τάξιν, ἣτις διέπει τὴν ὑπαρξίν ἡμῶν, καὶ ἣτις εἶνε ἡ βάση τῆς κοινωνίας. Διὰ τοῦτο καὶ τιμωρεῖται ἀνεξαιρέτως παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς καὶ καταδικάζεται ἀνεξαίρετως ὑπὸ πάντων τῶν νομοθετῶν, ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἐμιλοῦσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες μεριμνῶσι μόνον περὶ τῶν συμφερόντων τῆς ἡθικῆς τάξεως. Ἡ ἐντολὴ τοῦ Δεκαλόγου: «Οὐ φονεύσεις», θεωρεῖται ὡς παγκόσμιος νόμος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ φόνου συνδέεται φυσικῶς τὸ ζήτημα τῆς μονομαχίας. Ἡ μονομαχία, κατ' ἐκείνους, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ δικαιολογήσωσιν αὐτήν, εἶνε μέσον, δι' οὗ ὑπερασπίζομεν τὴν τιμὴν ἡμῶν, πολυτιμωτέραν εἰς εὐγενῆ τινα ψυχὴν καὶ αὐτῆς ἐστὶ τῆς ζωῆς. Τοῦτο εἶνε τὸ μόνον ἐπιχειρήμα, ὅπερ ἐπενόησαν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς συνήθειας ταύτης, τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐχούσης ἀπὸ τῆς βαρβαρίου ἐποχῆς, καὶ τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο καταδικάζει αὐτήν. Τῷ ὄντι, ἐὰν ἐπιτρέπηται ἡμῖν ἀναμφοδότητος ν' ἀμυνώμεν κατὰ τοῦ ἀδίκως ἐπερχομένου ἐναντίον ἡμῶν καὶ φονεύμεν αὐτόν, ὅταν ἀδυνατῶμεν νὰ σώσωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν δι' ἄλλου τινὸς τρόπου, τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὐτω, προκειμένου περὶ τῆς τιμῆς ἡμῶν. Μεθ' ὅλην τὴν διαδεδομένην πρόληψιν, ὅτι ὑπάρχουσι προσβολαὶ μὴ νύμεναι ἄλλως ν' ἀποπλυθῶσιν ἢ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ὑποστάτους ἢ ποιήσαντος αὐτάς, δὲν εἶνε ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἡμῶν, ὅταν ἀληθῶς ἀπολέσωμεν τὴν τιμὴν ἡμῶν, ν' ἀνέυρωμεν αὐτήν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐχθροῦ ἡμῶν, ἢ διὰ τοῦ θάρρους, ὃ ἐπαδείχσαμεν ἀποθανόντες ὑπὸ τὰ πλήγματα αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου, εἶνε δύσκολον νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι ἡ ἀπολεσθεῖσα τιμὴ ἡμῶν δίδωσιν εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα νὰ ποιῶμεν οἰανδήποτε χρῆσιν θέλωμεν περὶ τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἢ τῆς ζωῆς ἐκείνων, οὗς κατηγοροῦμεν ὅτι προσέβαλον ἢ ἀφῆρσαν αὐτήν. Ἀφαιρεῖν τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον εἶνε ἐξάσκησης τῆς ἐκδικήσεως ἢ τῆς αὐτοδικίας, ὅπερ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς. Οὕτως, ἡ μονομαχία εἶνε ἐναντία εἰς τὸν ἡθικὸν νόμον, ὡς εἶνε ἐναντία καὶ εἰς τὸν ὑγιᾶ νοῦν.

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ καθιερώθη ἐπὶ αἰῶνας, ἐὰν οὐχὶ διὰ νόμων, τοῦλάχιστον διὰ τῶν ἡθῶν, καὶ ἐπειδὴ σήμερον ἐστὶ ὑπάρχουσι τινες, ὑποστηρίζοντες αὐτήν, ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ τις, καθ' ἣν ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς ἐφάνετο δεδικαιολογημένη. Ὅθεν, ὅταν μία συνήθεια, ὅσον μεμπτή καὶ ἐν ἡμῖν, ἐβασίλευσεν ἐπὶ πολλὸν χρόνον,

δὲν ἀρκεῖ νὰ καταδικάσῃ τις αὐτήν, πρέπει προσέτι νὰ ἐξηγήσῃ αὐτήν.

Ἡ μονομαχία εἶνε ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις, διατηρουμένη ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ τῆς κοινωνίας· εἶνε ἀτομικὸς πόλεμος, ἀντικαθίστων τὴν δημοσίαν τιμωρίαν, ἐκδικῶν ὕβριν τινὰ, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἡ κοινωνία φαίνεται ἀνίσχυρος ἢ ἀδιάφορος, καὶ οἱ νόμοι ἀνεφάρμοστοι. Ὅθεν ἐκεῖνο, ὅπερ ζητεῖ τις ἐν τῇ πολέμῳ, εἶνε ἡ νίκη ἢ ἡ ἐντιμος θάνατος· ἐπιθυμεῖ τις νὰ νικήσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ, καὶ ποιεῖ τοῦτο ὑπακούων εἰς κανόνας τινὰς τῆς τιμῆς, οἵτινες ἐπέχουσιν ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν θέσιν, ἣν καὶ τὸ διεθνὲς δίκαιον ἐν τοῖς κοινοῖς πολέμοις. Οἱ ἰδιωτικοὶ πόλεμοι ἦσαν ἀναγκαῖοι κατὰ τὸν μεσαῖωνα, ὅτε ἡ κυβερνήσις ἦτο ἀνίσχυρος νὰ προστατεύσῃ τὴν κοινωνίαν. Ἐπὶ τέλος εἰσῆλθον ἐν τῇ δημοσίᾳ δικαίῳ τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν καὶ ἐλάμβανον χώραν τῇ ἀδείᾳ τοῦ βασιλέως, ἐὰν τὰ διαμαχόμενα μέρη ἀνῆκον εἰς τὴν προνομιοῦχον τάξιν.

Ἡ μονομαχία εἶνε τὸ τελευταῖον λείψανον τῶν ἰδιωτικῶν τούτων πολέμων. Ἀλλ' ἀπέβη τόσον ἀδικαιολογητος ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ, ὅσον δεδικαιολογημένη ἦτο ἄλλοτε, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βαρβαρότητος. Ἡ νεωτέρα κοινωνία ἔχει σχηματισθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οὐδὲν τῶν μελῶν αὐτῆς, πολλὰ δὲ μάλλον, οὐδεμίαν τάξιν τῶν πολιτῶν μένει ἐκτὸς τῆς προστασίας αὐτῆς. Οἱ ποινικοὶ νόμοι ἐπιβάλλουσι τιμωρίαν διὰ πάσας τὰς προσβολὰς· οἱ τοὶ ἐξαρκούσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς τιμῆς τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν. Εἰς οὐδένα λοιπὸν ἐπιτρέπεται ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτοὺς αἰσιρέτως, ζητῶν ἱκανοποίησιν διὰ τῶν ὅπλων· τοιαύτην τινὰ ἀπαξίαν ἡ κοινωνία ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ, ἐπειδὴ αὕτη ἀνατρέπει ἐκ βάθρων τὰς βάσεις αὐτῆς. (ἀκολουθεῖ).

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,"

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Κατὰ μετάφρασιν

ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια τῶν ἐν ἀρ. 1133)

Μάιος 18...

Προχωρεῖ τὸ σχολικὸν ἔτος, προχωρεῖ ταχέως, καὶ ἐγὼ μετὰ τρώμου βλέπω, ὅτι φθάνει ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸ πέρας του, διότι μετ' αὐτοῦ περατοῦνται καὶ αἱ γυμνασιακαὶ τοῦ Ῥοβέρτου σπουδαί, καὶ... ὁ μᾶς ἀφῆσθαι! ὁ μεταβῆ εἰς Παρίσιον, ὅπως σπουδάσῃ νομικὰ. Πόσον ἡ ἀναπόφρακτος αὐτὴ ἀνάγκη με λυπεῖ, καὶ πόσον φοβοῦμαι τὸν χωρισμὸν αὐτόν, ὅστις θὰ πληρώσῃ τὰς καρδίας μὲς ἀνησυχίας καὶ θλίψεως!

Ἰούλιος 18...

Ὁ Ῥοβέρτος ἐτελείωσε λαμπρῶς τὰς σπουδὰς του, καὶ αἱ ἐξετάσεις του ὑπῆρξαν ἀληθῶς θρίαμβος, ἀλλ' ὅταν

μοι ἔφερε τὰς δάφνας του, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ δακρύσω... Ὁ μᾶς ἐγκαταλείψῃ ἐντὸς ὀλίγου, ὁ ἀπομακρυνθῇ τῆς οἰκίας, θὰ κάμῃ πρὸς τὸν βίον ἐν ἄλλο βῆμα, καὶ φοβοῦμαι! τρέμου! Ὁ Ἰούλιος μὲ ἐνθαρρύνει... ἔχει εἰς Παρίσιον φίλους καλοὺς, παλαιούς συμπατριῶτάς του, ἀνθρώπους εὐφρεῖς καὶ ἀγαθοὺς, οἵτινες θὰ ἐννοήσουν τοὺς φόβους μας, καὶ θὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ μας.

Ὀκτώβριος 18...

Ἠλικίζομεν, ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ συνοδεύσωμεν ἡμεῖς αὐτοὺς τὸν Ῥοβέρτον μας εἰς Παρίσιον, ἀλλὰ προσβολὴ ἀρρώστιας ἐμποδίζει τὸν σόζυγόν μου, καὶ ἐπομένως ἐμποδίζει καὶ ἐμὲ· οὕτως ὁ Ῥοβέρτος ἀναχωρεῖ μόνος, καὶ ἀναχωρεῖ αὐρίον.

Ὀκτώβριος 18...

Ἀνεχώρησε!... Θεέ μου! φύλαξέ τον, προστατέψέ τον, Σὺ!... Σήμερον τὸ πρῶτ' ὅσον ἡσπάρθην· ἀλλὰ δὲν θὰ τῷ δώσω πλέον οὔτε τὴν ἐσπέραν τῆς σήμερον, οὔτε τὴν πρωΐαν τῆς αὔριον τὸ συνειθισμένον μου ρίλημα... ἔτος ὀλόκληρον θὰ διέλθῃ, χωρὶς νὰ τὸν ἴδω... Σὺ, Κύριε, ἔσο δι' αὐτόν πατὴρ καὶ μήτηρ!... διατήρησον σταθερὰν τὴν πίστιν του καὶ καθαρὰν τὴν καρδίαν του. Ἀδέε αὐτὸν ὑπὸ τὴν σκεπὴν Σου, ὥστε νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὸ βάραθρον, ὅπου τόσαι ἄλλαι νεαρὲς ὑπάρξεις ἀπωλέσθησαν!... Ὁ καλὸς σόζυγός μου εἶνε κατηρῆς, ἡ Ἀντωνέττα κλαίει, ἐγὼ δὲ μεταβαίνω ἀπὸ τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλον, ζητοῦσα τὸν υἱόν μου, πλὴν δὲν τὸν εὗρισκα.

Μακαρὶ καὶ κατηφείς διέρχονται αἱ ἡμέραι μου, καὶ ὅμως αἱ περὶ τοῦ υἱοῦ μου εἰδήσεις εἶνε καλαί. Αἱ πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολαὶ του εἶνε πλήρεις τρυφερότητος καὶ στοργῆς· λυπεῖται, διότι εὗρισκεται μακρὰν ἡμῶν, καὶ αἰσθάνομαι ὅτι, χάριτι Θεοῦ, πολὺ μᾶς ἀγαπᾷ, ἀλλ' ἡ λογικὴ καὶ ἡ δύναμις τῆς θελήσεώς, δι' ὃν εἶνε ἐκ φύσεως πεπρωμένος, τὸν προφυλάττουσιν ἀπὸ τῆς μελαγχολίας καὶ τοῦ ρευματισμοῦ, ὅτινα τόσῳ μὲν εἶνε προσφιλῆ εἰς τοὺς ποιητάς, τόσῳ δὲ ἐλθέρια ἀποβαίνουσιν εἰς τὰ νεκρά πνεύματα. Αἱ ἐλπίδες μας δὲν διεφύθησαν μέχρι σήμερον· ὁ Ῥοβέρτος ἐπιμελῶς ἐργάζεται, ἐξ ὅλης καρδίας ἐπεδίδωκε εἰς τὴν σπουδὴν· θὰ γείνῃ σοφὸς καὶ ἐντιμος ἄνθρωπος, ἄνθρωπος τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ καθήκοντος. Ἐὰν δὲν ἔχῃ τὸ προσὸν τῆς ζωῆς εὐαισθησίας, ἣτις εἶνε μὲν πηγὴ τόσης χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ πηγὴ τόσης ἐδδύνης, ἔχει τοῦλάχιστον χαρακτῆρα, ὅστις οὐδεμίαν ποτὲ θὰ προξενήσῃ λύπην καὶ ἀνησυχίαν πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ. Ἐν αὐτῷ τὸ πᾶν εἶνε ἀπλότης, εὐθύτης, ἀγαθότης· ἔχει καρδίαν, κρίσιν καὶ νοῦν. Ὁ ἀδελφός του ἔχει ἴσως εὐφραν πλεον πρόρων καὶ πλεον ζωρὰν τῆς ἰδικῆς του, ἀλλὰ τῆς ὀκνηρίας αἱ ἀκανθαὶ πνίγουσι τοῦ πνεύματος τὰ πρόμα ἀνθῆ. Ὅτι τόσον ταχέως ἔμαθε, τόσον εὐκόλως κατενόησε, τὸ λησμονεῖ, τὸ ἀμελεῖ, δὲν γνωρίζει νὰ κάμῃ καλὴν αὐτοῦ ἐφαρμογὴν. Τὰ αἰσθηματά του εἶνε πλέον θερμά· εἶνε τρυφερό, διαχυτικός, πλήρης

θωπεϊῶν, ἀγάπης καὶ καλῶν ἀποφάσεων· ἀλλ' ἡ ὀρμὴ τῶν ἐπιθυμιῶν του τὸν παρασύρει· οὐδεμίαν ἀρχήν, οὐδεμίαν στοργὴν εἶνε ἀρετὰ ἱσχυρὰ εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην, ὥστε νὰ κατανικήσῃ τὰ δέλεαρ ἡδονῆς τινος, τὸ θέληματρον πάθους τινὸς τῆς ἡλικίας του. Μὲ ἀγαπᾷ καὶ μὲ ἀπελπίζει. Κλαίει ἐπὶ τῶν γονάτων μου μετ' ἐλκρινεῶς μετὰμελείας διὰ τὸ χθεσινὸν σφάλμα του, καὶ τὴν ἐπαύριον ἐπαναπύπτει εἰς αὐτὸ καὶ τὸ καθιστὰ σοβαρώτερον. Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐφυγεν ἐκ τοῦ λυκείου, ὅπως ἀκολουθήσῃ πλουσίους τινὰς νεανίας εἰς τὸ κυνήγιον· ἐπέστρεψε πολλὴ ἀργία, καὶ με εὖρε λίαν τεταραγμένην καὶ ἔχουσαν συντετριμμένην ἔνεκν αὐτοῦ τὴν καρδίαν· εἰς τὴν πρώτην αὐστηράν λέξιν μου ἐξεργάγη εἰς λυγμούς, μὲ κατέθλιψε διὰ θωπεϊῶν καὶ μοι ἔδωκε τὰς πλέον καλὰς ὑποσχέσεις διὰ τὸ μέλλον. Ὁ πατὴρ του, ὅστις εἶχεν ἐξέλθει ἀνίσχυρος ζιτῶν αὐτόν, ἐπέστρεψε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ὁ Λεόντιος ἤκουσε τὰς ἐπιπλήξεις του χωρὶς νὰ ἐκφέρῃ λέξιν, εἶτα τὸν ἀφώπλισε διὰ μετὰμελείας ἀναμεμιγμένης μετὰ τρυφερότητος, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δύναται ν' ἀντισταθῇ. Πληρηγορήθημεν ὅπως τὸν ἐν τούτοις ὁ Ἰούλιος μοι εἶπε: Θλίβεται, διότι μᾶς ἐπροξένησε λύπην, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, ἀλλὰ δὲν μετανοεῖ διὰ τὸ σφάλμα του, διότι δὲν ἐννοεῖ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ, καὶ καθυσχυάζει τὴν συνείδησίν του διὰ τῆς τρυφερότητος καὶ τῆς ἀγάπης, ἣν μᾶς δεικνύει, καὶ τῶν καλῶν αἰσθημάτων, ὃν εἶνε πλήρης ἡ καρδία του. Πολλὸ φοβοῦμαι, ὅτι δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ ἀρχίσῃ τὰ ἔδρα.

Πράγματι, σήμερον διεπληκτίσθη μὲ τινα συμπαινήσιν του, ὃν μάλιστα ἠπελίσσε διὰ τοῦ διαθήτου· ὁ καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν, παρὼν καὶ μὴ δυνάμεν νὰ τοὺς διαχωρίσῃ, τοὺς ἀπέβλεπε τῆς τάξεως.

Νοέμβριος 18...

Καὶ ὁ Λεόντιος μᾶς φέγγει· εἰσέρχεται ὡς ἐσωτερικὸς μαθητὴς εἰς λύκειον πόλεως ἀπεχούσης περὶ τὰ εἰκοσιμίλια τῆς πόλεως μας. Οὕτως ἀπεφασίουν ὁ σόζυγός μου, καὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ ἀντισταθῶ εἰς τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν του... Ἀλλά, Θεέ μου, ὅποια θυσία! ὅποιος καρδίας παρκαγμός! Ἡ Ἀντωνέττα ἀκταπαύστως κλαίει καὶ συμβουλεῖ τὸν ἀδελφόν της μετὰ σοβαρότητος συγκινητικῆς, ἀλλὰ καὶ κομικῆς συγχρόνως· τὴν ἤκουον πρὸ ὀλίγου τὰ ἐπιχειρήματά της δὲν ἦσαν πολλὰ πειστικά, ἴσως κάποτε ἔχανε τὸ νῆμα τῶν ὁράτων ἰδεῶν της, ἀλλ' ὅταν ἐπεκαλεῖτο τὰ καλὰ τοῦ ἀδελφοῦ της αἰσθηματά, ὅταν τῷ ᾤμιλει διὰ τὴν ἀγαθὴν Θεόν, τὸν ὅποιον δυσαρρεστῆ, δι' ἡμᾶς τοὺς γονεῖς του, οὗς τότεν βαθέως θλίβει, πόσον εὐγλώττως ἔρρεεν, ἔρρεεν ἡ γλῶσσά της! Ἡ εὐγενὴς καὶ ὠραία ψυχὴ της, ἡ πλήρης ἀσθότητος καὶ εὐτελείας, ἐπροδίδετο ὅλη ἐκ τῆς ὁμιλίας της ταύτης: «Καλὴ μου Λεόντιε, τῷ εἶλεγε, διατὶ δὲν θέλεις νὰ διορθωθῇς; Δὲν βλέπεις πόσον οἱ γονεῖς μας εἶνε λυπημένοι;... ἡ μητέρα πάντοτε ἔχει δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, ὅταν σε βλέπῃ, καὶ ὁ πατήρ της εἶνε σιωπηλός... δὲν εἶνε ὀργισμένος ἐναντίον σου, εἶνε μόνον ἐξ αἰτίας σου πολύ, πολύ

λυπημένος ... σὲ ἀγαποῦν καὶ οἱ δύο τόσο πολὺ! λέγε, μικρὲ μου ἀδελφέ, δὲν θέλεις νὰ γείνης φρόνιμος; — Μὰ εἶνε τόσο δύσκολον! — Καθόλου· μελέτα τὰ μαθήματά σου, ἀπόφουγε τὰς κακὰς συναναστροφάς, ἔσο εὐπειθὴς πρὸς τοὺς διδασκάλους σου ... — Καὶ τὰ ἔχῃς, σὺ τόσο ἐύκολα ὅλα αὐτά; — Παναγία μου, ναί, εὐκολα τὰ ἔχω... διατὶ δὲν θέλεις νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; — Ποῖος σοὺ εἶπεν, ὅτι δὲν τὸ θέλω; γνωρίζεις πολὺ καλὰ, ὅτι τοὺς ἀγαπῶ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι, ὅταν μοῦ ἐργεταὶ ὁ πῦλος νὰ ἐξέλθω, νὰ τρέξω εἰς τὴν ἐξοχὴν, νὰ κάμω θόρυβον ... Ἀλλὰ διατὶ σοὺ τὰ λέγω ὅλα αὐτά; σὺ δὲν τὰ καταλαμβάνεις, δὲν εἶσαι παρὰ ἓνα κοριτσάκι... — Ἀλήθεια, δὲν πολυκαταλαμβάνω αὐτάς· τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ἐν τούτοις τὰ μαθήματά μου μὲ στενοχωροῦν κάποτε, πρὸ πάντων ἡ ἱστορία! ἡ ἱστορία βλέπεις!... Καὶ τί κάμνεις τότε; δὲν πετᾷς τὸ βιβλίον ἀπὸ τὸ παράθυρον; — Καθόλου... προσπαθῶ νὰ κατανικήσω τὴν στενοχωρίαν μου, διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν μητέρα. — Εἶσαι σὺ καλὴ κόρη, ἀπεκρίθη ὁ Λεόντιος μὲ κάπως λυπημένην φωνήν, ἠθελον πολὺ νὰ σοι ὠμιάζον. — ὦ! δύνασαι πολὺ καλὰ νὰ γείνης καὶ καλλίτερος ἀπὸ ἐμέ· δύνασαι π. χ. νὰ ὁμοιάσῃς τὸν Ῥοβέρτον, ὅστις δίδει τόσῃν χαρὰν εἰς τοὺς γονεῖς μας ... Ἔλα, ἀδελφάκι μου, δὲς μου ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ προσπαθήσῃς! Νά, λάβε τὸ σμαραγδένιον τοῦτο δακτυλιδάκι μου· σοὺ τὸ χαρίζω· ὅταν θὰ τὸ κυτᾷς, θὰ σκέπτησαι ἐμέ καὶ θὰ ᾄδῃς φρόνιμος· ναί;»

Τὰ δύο παιδία περιεπτύχθησαν ἄλληλα, καὶ ἐγὼ τὰ ἔβλεπον συγκινημένη. Ἡ καλὴ καὶ μικρὰ μου Ἀντωνέττα ἤρχιζεν ἤδη τὰ τῆς γυναικὸς καθήκοντα, ἥς τὸ πρῶτιστον εἶνε τὸ νὰ γίνηται ὁ καλὸς ἀγγελὸς ἐκείνων, τοὺς ὁποῖους ἀγαπᾷ. Εἶθε τὸ δακτυλιδάκι τῆς τὸ σμαράγδινον, ὑπενθυμίζον εἰς τὸν πτωχόν μου Λεόντιον τὴν γλυκύτητα τῆς οἰκιακῆς ἐστίας, νὰ τῷ ἐμπνέῃ συγχρόνως τὰ αἰσθήματα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς συνειδήσεως, τὰ ὅποια ἡ ἐλαφρότης του πρὸ πολλοῦ καιροῦ κατέπνιξε.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

— Ὁ Λέων Τολστόν ἠσθένησε βαρέως· ἀλλ' ἤδη ἐξέλιπε πᾶς κίνδυνος, καὶ ὁ Τολστόν ἠδυνήθη νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτοπροσώπως τοὺς πολυαίθιμους θυμαστές του, τοὺς κατακλύσαντας ἐν ἀγωνίᾳ τὸν οἶκόν του. Ὁ Τολστόν ἐρωτήθη εἰς περὶ τῶν ἐντυπώσεών του κατὰ τὰς στιγμὰς τοῦ ὑψίστου κινδύνου, ἀπάντησε τάδε: «Δὲν ἀνεγνώριζον τοὺς περὶ τὴν κλίνην μου· μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι ἐκυλίστην ἡμέρα ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους πρὸς ἐκτάσεις ἀγνώστους, ἃς ὁμῶς ἐν ἀνεξήγητῳ τινὶ προαισθηματικῷ ἐφανταζόμην ὥραιας, φωτεινὰς καὶ εὐδαίμονας· οἱ στιγμαὶ ἐκείναι τοῦ ὑψίστου κινδύνου ὑπῆρξαν δι' ἐμέ στιγμαὶ ἀπαρμιλλοῦ ἀτυχεύσεως· ἐὰν τὸ κατορθώσω, θὰ συγ-

γράψω ἀκόμη ἐν βιβλίῳ, ἵνα προσπαθῶ νὰ πεῖσω τὸν κόσμον, ὅτι τὸ θνήσκειν δὲν εἶνε φοβερόν, ἀλλὰ ἡδὺ καὶ εὐχάριστον».

— Θὰ τῷ χρησιμεύσῃ ἄρα γε ὁ κίνδυνος αὐτὸς ὡς ἀφορμὴ ἐπιστροφῆς του εἰς τὸ ἀληθινὸν φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποπτώσεως τῶν δεισθερίων πλανῶν του; Τοῦτο δὲν εἶνε παράδοξον οὐδὲ ἀπίθανον· διότι ἡ θεία Πρόνοια, ἡ τὰ πάντα πανσόφως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον πάντων οἰκονομοῦσα, πολλὰκις παρέχει εἰς τοὺς πεπλανημένους καὶ ἐσκοτισμένους ἀφορμὰν ἐπιστροφῆς καὶ μετανοίας, δδηγοῦντας ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἀληθῆ καὶ αἰώνιον σωτηρίαν.

— Ἀνεχώρησαν τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν μ. μ. οἱ Ρουμῆνοι φοιτηταί, τοὺς ὁποίους ἐπὶ 8 ἡμέρας ἐφιλοξένησαν αἱ Ἀθῆναι, ὁ Πειραιεὺς καὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς ὁποίας ἐξέδρομον, καὶ οἱ ὁποῖοι ἐγένοντο τὸ ἀντικείμενον ἐνθερμοτάτης καὶ ἐγκυρδιωτάτης ὑποδοχῆς καὶ δεξιώσεως.

— Τηλεγράφημα ἐκ Τήνου ἀνήγγειλε τὸν θάνατον τοῦ ἐνταῦθα ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ μητροπολίτου Βηθλέεμ Ἀνθίμου, ἡλικίας 70 ἐτών. Ὁ μεταστάς ἱερέρχης, πάσχων ἀπὸ τινος, εἶχε μεταβῆ εἰς Τήνον πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς του. Κατ'ἕτερον ἐκ τοῦ δήμου Συστενείων τῆς Τήνου, εἶχε δὲ ἄλλοτε ἐκτεθῆ ὡς ὑποψήφιος διὰ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων.

— Τελεγραφοῦσιν ἐξ Ἀλεξανδρείας, ὅτι ἐσημειώθησαν δύο κρούσματα πανώλους, ἐν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν καὶ ἐν εἰς τὸ Νιτζιμέρ.

— Τρομερὰ ἐκρήξις συνέβη ἐπὶ ἀγγλικῷ τορπίλλοβόλου, 46 ἄξιωματικοὶ καὶ ναῦται ἐφανεύθησαν καὶ ἀπώλεσθησαν.

— Ἡ κατάστασις τῆς υγείας τοῦ Πάπα, ἡ ὅποια ὑπέστη ἐσχάτως ἐπιφοβὸν κλονισμόν, ἐβελτιώθη πολὺ. Ἡ ὁρεξὶς τῷ ἐπανήλθεν, ἀλλ' ἡ ἀδυναμία του ἐμπνέει ἀνσυχίας.

— Τὰ πολυάριθμα τάγματα τῶν καθολικῶν καλογέρων ἐν Γαλλίᾳ, μὴ στέργοντα τὸν τελευταῖος ψηφισθέντα νόμον περὶ θρησκευτικῶν ἐταιριῶν καὶ σωματείων, καταλείπουσι προτροπᾶδην τὸ Γαλλικὸν ἔθνος, φεύγοντα εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν. Τὰ μοναστήριά των ἐρημοῦνται, οἱ πλείστοι δὲ τῶν Γάλλων καλογέρων ἀγοράζουσι κτήματα ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ Αὐστρίᾳ, Βελγίῳ καὶ ἐν ταῖς παρὰ τὴν Μάγχην Ἀγγλικαῖς νήσοις κατὰ προτίμησιν, ὅπου θὰ ἀνεγείρωσι μοναστήρια καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ ἱδρύματα.

— Μετὰ τὸν σεβ. Ἐπίσκοπον Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἀπέθανον ἤδη εἰς τὰς ἑδρας των οἱ σεβ. Ἐπίσκοποι, Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Παρθένιος, καὶ Γόρτυνος κ. Ἰωάννης· κατ'αὐτὰς δὲ ἀπέρχεται εἰς τὴν ἑδραν του καὶ ὁ Σ. Κεφαλληνίας κ. Δαμασκηνός.

— Ἀνηγγέλλθη ἐκ Νέας Υόρκης, ὅτι ἀνευρέθησαν ἐν αἰορίν τοῦ παρελθόντος ἔτους πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀλάσκας δύο πτώματα καὶ τεμάχια ἀεροστάτου. Ὑποτίθεται ὅτι ἐν τῶν πτωμάτων ἀνήκει εἰς τὸν ἀεροναύτην Ἀνδρέ, ἀπεμνόνται ὅμως ἀκριβέστεραι πληροφορίες.

— Ἐν φύλλῳ 192, σελ. 1116, στίχ. 10, ὅντι: διὰ τὸ κακόν, ἀνάγνωθι: διὰ τὸ καλόν.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΙΣΤ. Ζ. ΔΙΑΔΗΜΑ

66—Ὁδὸς Ἀδριανοῦ—66